سنڌي ٻوليءَ جو بااختيار ادارو، حيدرآباد

ٻارن لاءِ شاھ لطيف جو ميلو

تاريخ 9 ۽ 10 ڊسمبر 2023ع

شاھ سائين جي خاندان بابت

سوال: شاھ ڪريم جا ابا ڏاڏا اصل ڪٿان جا رهاڪو هئا؟

جواب: هرات شهر جا (موجوده ملڪ افغانستان)

سوال: شاھ سائينءَ جا وڏا بزرگ پهريائين سنڌ جي ڪهڙي شهر ۾ آباد ٿيا؟

جواب: هالا ڪنڊي (پراڻا هالا).

سوال: شاھ سائينءَ جي وڏڙن مان سنڌ ۾ سڀ کان اڳ ڪير آيو هو ۽ ڪٿي رهيو هو؟

جواب: سيد حيدر شاھ. هالن ۾ اچي رهيو.

سوال: متارا ڀاڻ ۾ گهٽا/ ڪيترا يار هئا؟

جواب: آٺ يار.

سوال: لاڙ طرف شاھ سائين جا ڪيترا ۽ ڪهڙا تڪيا موجود آهن

جواب: چار تڪيا، شاھ ڪريم وارو تڪيو مڪلي وارو، بدين وارو، تلهار وارو تڪيو.

سوال: شاھ سائين سر سورٺ ۾ ڪهڙن مشهور ماڳن جو ذڪر ڪيو آهي؟

جواب: جهالا واڙ مڇو ڪانٺو هالار، ٻڌويا چيڻواڙ سورٺ، بابريا واڙ گوهيلواڙ جئلڏاڙ اونڊسر ديو گرنار، ڪانياواڙ جهونا ڳڙه.

سوال: شاھ سائينءَ پنهنجي شاعري ۾ ڪانيواڙ جو ذڪر ڪيو آهي. قديم زماني ۾ ڪانياواڙ جا ڪهڙا وڏا شهر مشهور هئا؟

جواب: جوهونا ڳڙه، پاؤنگر، نؤ ننگر، ڄام ننگر، راجڪوٽ، پور بندر، موربي، گونڊل ۽ ڏرن ڳڙه.

سوال: شاھ سائينءَ ڪڇ جو ذڪر ڪهڙن سرن ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر ڏهر، بلاول ۽ سارنگ ۾.

سوال: شاھ سائينءَ جي شاعري ۾ چوٽاڻ جو ذڪر ملي ٿو، ڪهڙي ايراضي کي قديم دور ۾ چوٽاڻ چوندا هئا؟

جواب: ننگر پارڪر تعلقي واري الهندي ڀاڱي ۽ مٺي تعلقي جي اوپر وري ايراضي کي.

سوال: شاھ سائين سر ڏهر جي ڪيترن بيتن ۾ چوٽاڻ واري خطي جو ذڪر ڪيو آهي.

جواب: ٽن بيتن ۾

سوال شاھ سائين ٻيلي خطي جو ذڪر ڪهڙن سرن ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر ڏهر، پرڀاتي ۽ سر سورٺ ۾.

سوال شاھ سائين جي شاعريءَ ۾ بيان ڪيل ٻيلو ٻيٽ ڪٿي هو؟

جواب:ڪچ جي رڻ ۾، ڪچ واري ڪناري جي قريب هو.

سوال: شاهه سائين پنهنجي شاعريءَ ۾ ٻني ڪچ جي ڪهڙن جبلن جو ذڪر ڪيو آهي؟

جواب: ڪيرو جهرو هٻو لوٽو.

سوال: لطيف سائين، ٻني نالي مشهور خطي جو ذڪر ڪيترن بيتن ۾ ڪيو آهي؟

جواب:هڪ بيت ۾.

سوال: شاهه سائين عراق ملڪ جو ذڪر ڪهڙن سرن ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر ڏهر ۽ بلاول ۾.

سوال: شاهه سائين ڪاڇو (ڪاڇي) کي ڪيترن بيتن ۾ ڳايو آهي؟

جواب: ٻارهن بيتن ۾.

سوال: شاهه سائين سر ڏهر ۾ ڪهڙن علائقن جو ذڪر ڪيو آهي ڪن ٻه پنجن جا نالا ٻڌايو؟

جواب: ڪاڇو چوتاڻ، وٽ، ٻيلو ڪريڙ ٻني، پاندر پڇو ڪوهيار لوٽو هٻو جهڙو پيچ، ٻدام گهاڙي، ڪنڊو ڪڇ ۽ سنڌ جو چوڏهن چارن جو.

سوال: شاهه سائين گهاڙي شهر جو ذڪر ڪهڙي سر ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر ڏهر ۾.

سوال: شاهه سائين ڪابل شهر جو ذڪر ڪهڙن ٽن سرن ۾ ڪيو آهي.

جواب: سر ڪاپائتي، سارنگ ۽ رامڪلي ۾.

سوال: سسئيءَ ڪهڙي شعر کي باهه ڏيڻ جي ڳالهه ڪئي آهي؟

جواب: ڀنڀور کي.

سوال: شاهه سائين سُر حسيني ۾ ڪهڙن جبلن جو ذڪر ڪيو آهي؟

جواب: هاڙهو پپ، گنجو ڪانپو ڪارو ۽ لمونءَ جبل جو.

سوال سر رامڪليءَ ۾ شاهه سائينءَ ڪيترن ماڳ مڪانن ۽ شخصيتن جو ذڪر ڪيو آهي؟

جواب: ويهن ماڳن مڪانن جو ۽ 22 شخصيتن جو.

سوال: شاهه سائين اتر سنڌ جي ڪهڙي ماڳ تي ٻيڙيءَ تي چڙهي ايندو هو؟

جواب: ترائي واري تڪئي تي.

سوال: شاهه سائين جي سمورن تڪين مان سڀ کان وڏو تڪيو ڪهڙو آهي؟

جواب: ترائي وارو تڪيو.

سوال: نائچن وارو "ڀٽائي جو لوڙهو" ڪهڙي ضلعي ۾ آهي؟

جواب: لاڙڪاڻي ۾

سوال: ڪهڙي علائقي ۽ ڳوٺ جا ماڻهو پنهنجي گهرن ۾ ٻارن کي لوليون لطيف جي واين سان ۽ حال احوال ٻه لطيف جي بيتن سان اورينداآهن؟

جواب: شاهه بندر، چيچ جهان خان ۽ ساڪري ۾ آباد اوٺي ۽ مرگهر.

سوال: ڪهڙي محقق شاهه سائينءَ جي سوانح ۾ مڪيه 134 اسم ۽ 56 ماڳن آثارن جو تفصيل ڏنو آهي؟

جواب: محمد حسین کاشف

ڀٽ شاهه سان لاڳاپيل ماڳ مڪان

سوال: ڀٽ تي شاهه سائين سڀ کان پهريائين ڇا تعمير ڪرايو؟

جواب: هڪ جهوپڙي، والدين لاءِ حويلي ۽ ڪروٽ يعني ننڍي مسجد ۽ کوهه کوٽرايو.

سوال: شاهه سائينءَ جو روضو زمين کان نيل تائين ڪيترا فوٽ اوچو (مٿي) آهي؟

جواب: 67 فوٽ

سوال: ڀٽ ڌڻي جي روضي جي ٻيهر مرمت سنڌ جي ڪهڙي حاڪم ۽ ڪڏهن ڪرائي؟

جواب: مير نصير خان 1835ع ۾.

سوال: ڀٽ ڌڻيءَ جي درگاه اڳيان ايوان ۾ وڏو کوهه ڪهڙي حڪمران کوٽايو هو؟

جواب: مير نور محمد ٽالپر

سوال: شاهه صاحب جو ڪهڙو ماڳ ڀٽ شاهه کان اوڀر ۾، ٽنڊو آدم روڊ تي واقع آهي؟

جواب: شاهه جو ڪنڊو (ڀٽ شاهه کان ٻه ڪلوميٽر اوڀر طرف ڪنڀ دڙو واري رستي تي)

سوال: لطيف جي حويلي جيڪا وڏي اوطاق جي نالي سان مشهور ٿي، لطيف سائين اها جاءِ ڪهڙي فقير کي ڏني هئي؟

جواب: تمر فقير کي.

شاهہ سائينءَ جي شاعريءَ ۾ وهڪرن، بندرن، ڍنڍن، ڍورن ۽ ندين بابت

سوال: شاهہ سائينءَ پنهنجي شآعريءَ ۾ سنڌوءَ جي ڪيترن وهڪرن جو ذڪر ڪيو آهي؟

جواب: جواب: 17 وهڪرن جو.

سوال: شاهہ سائين پنهنجي شاعريءَ ۾ عربي سمنڊ ۽ سنڌو نديءَ کي ڇا سڏيو آهي؟

جواب: عربي سمنڊ کي کارو ۽ سنڌو نديءَ کي مٺو.

سوال: شاهہ سائين مهراڻ درياءَ جو ذڪر ڪهڙن سرن ۾ ڪيو آهي؟

جواب: گهاتو ڪارايل، سهڻي، ديسي، سامونڊي ۽ سريراڳ ۾.

سوال: شاهہ سائينءَ نارَ وهڪري جو ذڪر ڪهڙن سرن ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر ڏهر ۽ سر سارنگ ۾.

سوال: ڍاڍي يا ڍاڪي وهڪري جو ذڪر شاهہ سائينءَ ڪهڙي سر ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر ڏهر ۾

سوال: قديم دور ۾ ڍاڍي ۽ ڍور واري سموري ايراضيءَ کي ڇا ڪوٺيو ويندو هو؟

جواب: ڍور جي ڏرتي.

سوال: شاهہ سائينءَ لوهاڻو (لوهاڻي) درياءَ جو ذڪر ڪهڙي سر ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر سهڻيءَ ۾.

سوال: شاهہ سائينءَ جهول وهڪري جو ذڪر ڪهڙي سر ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر سهڻي ۾.

سوال: شاهہ سائين لوٽي نديءَ جو ذڪر ڪهڙي سر ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر ڏهر ۾.

سوال: شاهہ سائين جي ڪيترن سرن ۾ پراڻ جي تاريخي قصن ۽ ڪهاڻين جو ذڪر ملي ٿو؟

جواب: ڇئن سرن ۾.

سوال: شاهہ سائين جي ڪيترن سرن ۾ پراڻ درياءَ جو ذڪر ملي ٿو؟

جواب: ٽن سرن ۾. سر سارنگ، ڏهر ۽ مارئي.

سوال: شاهہ سائينءَ پراڻ جو ذڪر ڪيترن بيتن ۾ ڪيو آهي؟

جواب: 25 بيتن ۾.

سوال: شاهہ جي رسالي ۾ پراڻ درياءَ جو ذڪر آهي، پراڻ جا مشهور بندر ڪهڙا هئا، ڪن بہ پنجن جا نالا ٻڌايو؟

جواب: علي بندر. وڳهہ ڪوٽ وارو بندر، ديبل بندر، لکپت وارو بندر، ونگو پتڻ. باجو پتڻ، سنڌڙي بندر وغيرهہ

سوال: شاهہ سائين ڪهڙيءَ درياءَ کي مخاطب ٿيندي چيو تہ، تون ڇتيهہ جڳ سنڀرين؟

جواب: پراڻ درياءَ کي.

سوال: شاهہ سائين ڪهڙي سر ۾ پلهيار ڍنڍ جو ذڪر ڪيو آهي؟

جواب: سر ڏهر ۾.

سوال: شاهہ سائين گنگا جي وهڪري جو ذڪر ڪهڙي سر ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر سارنگ ۾.

سوال: شاهہ سائينءَ پٽيهل وهڪري جو ذڪر ڪهڙي سر ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر ڏهر ۾.

سوال: شاهہ سائين سر ڏهر ۾ ڪيترن ۽ ڪهڙن وهڪرن جو ذڪر ڪيو آهي؟

جواب: پنجن وهڪرن جو (1) پرندو هاڪڙو (2) ڏاڍي (3) ڍور جو وهڪرو (4) پوراڻ (5) پٽيهل وهڪرو.

سوال: شاهہ سائينءَ ڪاڪ نئن جو ذڪر ڪهڙي سر ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر مومل راڻي ۾.

سوال: شاهہ سائين وندر نئين جو ذڪر ڪهڙن سرن ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر سسئي آبريءَ، معذوري، ديسي ۽ حسيني ۾.

سوال: شاهہ سائين ڪهڙن سرن ۾ انڊونيشيا جي ٻيٽ جاوا، لڪا، لنڪا جو ذڪر ڪيو آهي؟

جواب: سر سامونڊي ۽ سر سريراڳ ۾.

سوال: شاهہ سائين هاڪڙي درياهہ لاءِ لفظ وَههَ ۽ وَهڻ (وَههَ ۽ مهراڻ) ڪهڙي سر ۾ ڪتب آندا آهن.

جواب: سر سهڻي.

سوال: شاهہ سائين پنهنجي شاعريءَ ۾ ڏهر واري ايراضي جي ٽئين نمبر وڏي وهڪري جو ذڪر ڪيو آهي ان جو نالو ٻڌايو؟

جواب: ڍور وهڪري جو.

سوال: شاهہ سائين ڍور درياءَ جو ذڪر ڪيترن بيتن ۾ ڪيو آهي؟

جواب: ٻارهن بيتن ۾.

سوال: شاهہ سائين سر ڏهر ۾ ڪنڊي جي وڻ کي مخاطب ٿيندي بيت چيا آهن، اهو ڪنڊو ڪهڙي درياءَ جي ڪپ تي هو؟

جواب: ڍور درياءَ جي ڪپ تي.

سوال: ڪهڙي درياءَ کي سهڻيءَ وارو ڍورو يا سهڻي وارو درياءَ سڏيو ويجي ٿو؟

جواب: لوهاڻي درياءَ کي (شهدادپور کان اولهہ ۾ ان جا آثار موجود آهن).

سوال: شاهہ سائين سانگهہ وهڪري جو ذڪر ڪهڙي سر ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر ڏهر.

سوال: شاهہ سائينءَ ڪهڙي وهڪري کي سسئيءَ جي سيني سرن ۾ ڳايو آهي؟

جواب: پنيور جي وهڪري کي (پنيور واهہ).

سوال: شاهہ سائين حَب ندين جو ذڪر ڪهڙن سرن ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر ڪوهياري، سر ديسي ۽ سر معذوري ۾.

سوال: شاهہ سائينءَ حَبُ نديءَ جو ذڪر ڪيترا پيرا ڪيو آهي؟

جواب: 7 پيرا.

سوال: شاهہ سائينءَ پنهنجي شاعريءَ ۾ وندر نئين جو ذڪر ڪيترا پيرا ڪيو آهي؟

جواب: 17 پيرا.

سوال: شاهہ سائين جي دور ۾ ڪهڙو بندر سنڌ جي واپار جو مکيہ مرڪز هو؟

جواب: ننگر ٺٽي جو درياهي بندر.

سوال: شاهہ سائين پنهنجي شاعريءَ ۾ ڪهڙن پرڏيهي بندرن جو ذڪر ڪيو آهي؟

جواب: ڪاٺياواڙ جو پور بندر، انڊونيشيا جو جاوا بندر، ڪنبايت بندر، سوماترا بندر، لنڪا بندر، عدن بندر

سوال: شاهہ سائين، گجرات جي ڪهڙي مشهور بندر جو ذڪر پنهنجي شاعريءَ ۾ ڪيو آهي؟

جواب: دوارڪا بندر.

سوال: شاهہ سائين جي شاعري ۾ بيان ڪيل ان بندر جو نالو ٻڌايو جتان حاجي سڳورا حرمين شريفين جي زيارت ڪرڻ لاءِ ويندا هئا؟

جواب: سورت بندر (سر بلاول ۾ ذڪر).

سوال: شاهہ سائين گڙنگ واهہ جو ذڪر ڪهڙي سر ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر سارنگ ۾.

سوال: شاهہ سائين ڪاٺياواڙ ۽ ڪڇ کان ٿيندو ڪهڙي بندر وٽ پهتو تہ ڪيس سامونڊي وڻجارن جا جهاز ڏسڻ ۾ آيا؟

جواب: لاهري بندر وٽ.

سوال: شاهہ صاحب سنوير ڍنڍ جو ذڪر ڪهڙي سر ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر ڍهر ۾.

سوال: شاهہ سائين پنهنجي ڪلام ۾ ڪهڙين ڍنڍن جو ذڪر ڪيو آهي؟

جواب: ڪينجهر، ڪراڙ ۽ چڪي.

سوال: شاهہ سائينءَ ڪهڙي لفظ کي سر سهڻي ۽ سر سامونڊي ۾ درياءَ ۽ سمنڊ جي پسمنظر ۾ لکيو آهي؟

جواب: اڇاڙو.

گڏيل سوال

سوال: شاهہ سائين ڪهڙي ٻوليءَ کي غلاميءَ جو طوق تصور ڪيو هو؟

جواب: فارسيءَ کي.

سوال: شاهہ سائينءَ جي دور ۾ ڪهڙيون چوڻيون سنڌي سماج ۾ جاري هيون؟

جواب: 1. فارسي گهوڙي چاڙهہ سي. 2. سنڌي وائي ڪم نہ آئي.

سوال: شاهہ سائينءَ جي دور ۾ سنڌ ۾ ڪهڙيون ٻوليون ڳالهائيون وينديون هيون؟

جواب: فارسي، سنڌي، سرائيڪي، براهوي، بلوچي وغيره.

سوال: شاهہ سائين جي دور ۾ ڪهڙو شهر "عراق ثاني" سڏبو هو؟

جواب: ٺٽو شهر.

سوال: شاهہ سائين جي ڏينهن ۾ سنڌ ۾ ڪٿان جو ڪپڙو مشهور هو؟

جواب: هالار جو.

سوال: لاکيڻي لطيف جي آدرشي رياست ڪهڙي هئي؟

جواب: ملير.

سوال: شاهہ سائينءَ جي دور ۾ حيدرآباد کي ڇا چوندا هئا؟

جواب: نيرن ڪوٽ (نيرون ڪوٽ).

سوال: شاهہ سائين جي دؤر ۾ سنڌ ۾ تصوف جا ڪهڙا طريقا رائج هئا؟

جواب: قادري، سهروردي، چشتي ۽ نقشبندي طريقا.

سوال: شاهہ سائينءَ جي دؤر ۾ ڪٿان جون ترارون ۽ ڪهاڙيون سنڌ ۾ مشهور هيون؟

جواب: مصر جون ترارون ۽ گجميل جون ڪهاڙيون.

سوال: شاهہ سائينءَ جي دور ۾ (امير) ماڻهو ڪهڙي قسم جو ڪپڙو استعمال ڪندا هئا؟

جواب: پٽولا، بخمل، بافتو ارم، عنبير، ململ، پٽ، الائچي، پهراڻ وغيره.

سوال: لطيف سائين جي خدمت ۾ مائي گلان ڪهڙي سال پٽ تي ڳايو هو؟

جواب: 1135 هہ ۾.

شاهہ سائينءَ جي شاعريءَ ۾ پورهيت قومون ۽ سندن ڪاروبار بابت

سوال: سر ديسيءَ ۾ لطيف سائينءَ ڪهڙين ذاتن جو ذڪر ڪيو آهي؟

جواب: برفت، بروهي، جت، هوت جو ذڪر.

سوال: شاهہ سائينءَ جي رسالي ۾ ڪيتن هٿيارن جو ذڪر ملي ٿو؟

جواب: چوويهہ هٿيارن جو.

سوال: شاهہ سائين پنهنجي شاعريءَ ۾ تقريبًا ڪيترين پورهيتن جو ذڪر ڪيو آهي؟

جواب: 35 پورهيتن جو

سوال: شاهہ سائينءَ پنهنجي شاعريءَ ۾ لوهار کي ٻين ڪهڙن نالن سان ياد ڪيو آهي؟

جواب: سڄاڻ ۽ سائو.

سوال: شاهہ سائينءَ ڪهڙي بيت ۾ لوهار کي سائو ۽ سڄاڻ ڪوٺيو آهي؟

جواب: اڄ اڱڙيا آئيا، سائو ڪي سڄاڻ

لاهيندا موریاڻ، رڪ ڪريندا پڌرو. (سر يمن ڪلياڻ)

سوال: شاهہ سائينءَ چرخي ۽ ڪتڻ جو ذڪر ڪهڙن سُرن ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سُر حسيني ۽ سُر ڪاپائتي ۾.

سوال: شاهہ صاحب سر ڪيڏاري ۾ ڪهڙن هٿيارن جو ذڪر ڪيو آهي؟

جواب: تبرون، ڳُند، ڪتارو ڪوٺ، ترارون، ڀالا، ڪير، ڍال، زرهہ ۽ تيغ وغيره.

سوال: شاهہ سائين سر پرڀاتي ۾ ڪهڙين ذاتين جو ذڪر ڪيو آهي؟

جواب: ڀان، چارڻ، لنگها، مڱڻهار، چام، انڙ، رونجهو مڱڻيجو چوتاٽي وغيره.

سوال: سر سورٺ ۾ شاهہ سائينءَ مڱڻهار لاءِ ڪهڙا لفظ ڪتب آندا آهن؟

جواب: جاچڪ، مڱڻو سائل، ربابي، قوال، چارڻ، راڳائي، ڀارٿ، تنبير وغيره

سوال: شاهہ سائينءَ ڪي ڪهڙي پورهيت جي ڪرت نہ وڻي هئي؟

جواب: شڪاريءَ جي شڪار ڪرڻ واري ڪرت.

سوال: شاهہ سائينءَ جي ڪهڙن سرن ۾ جانورن جي شڪار سان لاڳاپيل اهڃاڻ ملن ٿا؟

جواب: سر ڍهر، ڪاموڏ، ڪاهوڙي، ڪارايل ۽ بروو سنڌيءَ ۾

سوال: شاهہ سائينءَ پنهنجي شاعريءَ ۾ شڪاريءَ لاءِ ڪهڙا لفظ اهڃاڻ طور ڪتب آندا آهن؟

جواب: شڪاري، آهيڙي، ماري، ڇيڙون، پارهيڙي ۽ ڪاسائي.

سوال: شاهہ سائينءَ پنهنجي ڪلام ۾ مهاڻن جو ذڪر ڪهڙن سرن ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر سريراڳ، سامونڊي، ڪاموڏ ۽ گهاتوءَ ۾

سوال: شاهہ سائينءَ پنهنجي ڪلام ۾ جتن کي ڪهڙن نالن سان سڏيو آهي ڪي بہ پنج نالا ٻڌايو؟

جواب: گهگهيلو ٻاروچو ٻروچ، ڪيچي، ڪوهيارو اوٺي، اوٺار آرياڻي، آريجا، بلوچ، جت ۽ جتا وغيره.

سوال: شاهہ سائينءَ سامونڊي ملاحن کي ڪهڙن سرن ۾ ڳايو آهي؟

جواب: سر سامونڊي، ڪاموڏ، سريراڳ ۽ سر گهاتوءَ ۾.

سوال: شاهہ سائينءَ جي شاعريءَ ۾ مهاڻن، ملاحن ۽ گهاتوئڙن جو ذڪر ڪهڙن سرن ۾ ملي ٿو؟

جواب: سر گهاتو ڪاموڏ ڍهر، سريراڳ، سهڻي ۽ سر سورٺ ۾.

سوال: شاهہ سائينءَ جي شاعريءَ ۾ ڏنار يا ڏراڙ جو ذڪر ڪهڙن سُرن ۾ ملي ٿو؟

جواب: سر سهڻي، سارنگ، مارئي ۽ ڏهر ۾.
سوال: شاهه سائينءَ ناناري جو ذڪر ڪهڙي سر ۾ ڪيو آهي؟
جواب: سر سامونڊيءَ ۾.
سوال: شاهه سائينءَ جي شاعريءَ ۾ واڍن جو ذڪر ڪهڙن سُرن ۾ ملي ٿو؟
جواب: سر سريراڳ ۽ ڪوهياريءَ ۾
سوال: شاهه سائينءَ ڪنڀار جو ذڪر ڪهڙن سُرن ۾ ڪيو آهي؟
جواب: سر سهڻي ۽ سر رپ ۾.
سوال: شاهه سائينءَ لوهار جو ذڪر ڪهڙن ٽن سرن ۾ ڪيو آهي؟
جواب: سر يمن ڪلياڻ، سريراڳ ۽ سر مارئيءَ ۾.
سوال: شاهه سائينءَ پنهنجي ڪلام ۾ ڪهڙن مختلف لباسن جو ذڪر ڪيو آهي؟
جواب: لوئي، ڪٿي، چني، چولو گبرو، شلوار، قميص، گگهو وغيره.
سوال: شاهه سائينءَ تلوار (ترار) لا ڪهڙا لفظ استعمال ڪيا آهن؟
جواب: شمشير، ڪٽارَ ۽ تيغ.
سوال: شاهه سائينءَ پنهنجي شاعريءَ ۾ طبيب لاءِ ڪهڙا نالا استعمال ڪيا آهن؟
جواب: ڏاهو، حڪيم، طبيب، ويج، حاذق وغيره.

شاهه سائينءَ جي شاعريءَ ۾ ڪجهه جانورن جو ذڪر

سوال: شاهه سائين لڏڙي جانور جو ذڪر ڪهڙي سُر ۾ ڪيو آهي؟
جواب: سر ڪاموڏ ۾.
سوال: شاهه سائينءَ سر ڏهر ۾ ڪهڙن جانورن جو ذڪر ڪيو آهي؟
جواب: هرڻ ۽ روجهه جو.
سوال: شاهه سائين پنهنجي شاعريءَ ۾ ڪهڙي جانور ۽ پکيءَ جي بيقراري بيان ڪئي آهي؟
جواب: هرڻ ۽ هماءُ
سوال: شاهه سائين سر مومل راڻي ۾ ڪهڙن جانورن جو ذڪر ڪيو آهي؟
جواب: اُٺ ۽ گهوڙي جو.
سوال: شاهه سائينءَ هاٿي جانور جو ذڪر ڪهڙن سرن ۾ ڪيو آهي؟
جواب: ڇهن سرن ۾، ڪاراڻل، آسا، ديسي ۽ سورٺ ۾.
سوال: شاهه سائينءَ شينهن جو ذڪر ڪهڙي سر ۾ ڪيو آهي؟
جواب: سر معذوريءَ ۾.
سوال: شاهه سائين سُر ديسي ۾ ڪهڙن جانورن جو ذڪر ڪيو آهي؟
جواب: اُٺ، ڏاند، روجهه، سرهه، هاٿي ۽ مرون/سوئر.

شاهہ سائينءَ جي شاعريءَ ۾ وڻن، ٻوٽن، گاهن، جيت، جڻين، سُٽين ڦڪين، ڌاتن، پٿرن ۽ پکين جو ذڪر

سوال: شاهہ سائينءَ سر مارئيءَ ۾ ڪهڙن کاڌن جو ذڪر ڪيو آهي؟

جواب: ساڳ، ڏت، پلاءُ، ڏؤنرا، چانور، رٻ، پيرون، سگر، سائون، للر وغيره.

سوال: شاهہ سائينءَ پنهنجي ڪلام ۾ ڪهڙن ڌاتن ۽ پٿرن جو ذڪر ڪيو آهي؟

جواب: لوڻ، رڪ، ماڻڪ، پارس، لوهہ، سون، فيروز، موتي، ياقوت، لعلون، مرجان، عقيق وغيره

سوال: شاهہ سائين پنير جو ذڪر ڪهڙي سر ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر مارئيءَ ۾.

سوال: شاهہ سائينءَ جي سر ڪنيات ۾ ڪهڙين خوشبوئن جو ذڪر ڪيل آهي؟

جواب: مشڪ، عطر، چندن، ڪپور (ڪافور) ۽ ڪٿوريءَ جو.

سوال: شاهہ سائينءَ ڪهڙي سر ۾ گاهہ جا ايڪيهہ قسم بيان ڪيا آهن؟

جواب: سر ڪاموڏ ۾

سوال: سسئيءَ وارن سرن ۾ ڪهڙن وڻن ۽ ٻوٽن جو ذڪر ڪيو ويو آهي پنجن جا نالا ٻڌايو؟

جواب: ليار، ميندي، جر، جائو، ڌاڙهون، آنر، جمر، ڪنڊي، مجٺ، لوهيڙو، انب، ليمو، ڦاروها، ڳاڱا وغيره.

سوال: شاهہ سائينءَ جي ڪلام ۾ سڀ کان وڌيڪ ذڪر ڪهڙي وڻ جو ٿيل آهي؟

جواب: ڪنڊي وڻ جو.

سوال: شاهہ سائين سر ڏهر ۾ ڪيترا پيرا ڪنڊيءَ جي وڻ سان مخاطب ٿي ڪائنس ماضيءَ وارا واقعا معلوم ڪيا؟

جواب: ارڙهن پيرا.

سوال: شاهہ سائين جي شاعريءَ ۾ ڪيترن پکين جو ذڪر ملي ٿو؟

جواب: اٺاويهہ پکين جو.

سوال: شاهہ سائينءَ جي سر ڏهر ۾ ڪل 8 پکين جو ذڪر ملي ٿو انهن جا نالا ٻڌايو.

جواب: باز، مور، ٻاپيهو، اُلو، ٻگهہ، ڪونج، چمڙو ۽ ڪٻر

سوال: شاهہ سائينءَ، هنج پکيءَ کي ڪهڙي خطاب سان نوازيو آهي؟

جواب: حضوري.

سوال: شاهہ سائينءَ جي رسالي ۾ چٻ پکيءَ جو ذڪر ڪهڙن سرن ۾ ملي ٿو؟

جواب: سر سسئي آبري ۽ ڪارايل ۾.

سوال: شاهہ سائينءَ سر ديسيءَ ۾ ڪهڙن پکين جو ذڪر ڪيو آهي؟

جواب: هماءُ، تتر، ڪانءُ/ڪانگ

سوال: شاهہ سائين، سر پورب ۾ ڪانگ پکيءَ جا ڪهڙا نالا بيان ڪيا آهن؟

جواب: ڪانگل، ڪانگا، زاغ، ڪنياتو، ڪانگڙو، ڪانءُ، ڪانگ وغيره.

سوال: شاهہ سائينءَ جهرڪيءَ جو ذڪر ڪهڙن سرن ۾ ڪيو آهي؟

جواب: سر ڪاپائتي ۽ آسا ۾.

سوال: شاهہ سائينءَ سر آسا ۾ ڪهڙن پکين جو ذڪر ڪيو آهي؟

جواب: باز، جهرڪي/چڙي، ڪانگ ۽ سيچاڻو.

سوال: شاهہ سائينءَ پنهنجي شاعريءَ ۾ ڪهڙي سورمي جي هلڻ کي ڍيل سان تشبيهہ ڏني آهي؟

جواب: نوريءَ کي